

“КУКУРУДЗА – РОСЛИНА З ПОДВІЙНИМ ГРОМАДЯНСТВОМ”

Розробила: Кравченко Людмила Володимирівна
керівник
еколого-природничого
гуртка “Зелені Робінзони”
Миргородської райСЮН
при Біликівському НВК

Домен: Ядерні (Eukaryota)

Царство: Рослини (Viridiplantae)

Відділ: Судинні (Tracheophyta)

Насінні (Spermatophyta)

Покритонасінні (Magnoliophyta)

Клас: Однодольні (Liliopsida)

Порядок: Тонконогові (Poales)

Родина: Тонконогові (Злакові)(Poaceae)

Рід: Кукурудза (Zea)

Вид: Кукурудза звичайна (Zea mays L.)

Zea mays

- Родина Злакові (Poaceae) включає близько десяти тисяч видів, що поширені досить рівномірно майже по всій Землі, крім територій, вкритих кригою, тому їх можна побачити як у тропіках, так і в арктичній зоні. Посіви кукурудзи можна знайти майже в усіх тропічних, субтропічних і помірно теплих районах обох півкуль. Проте, центром походження кукурудзи вважають Америку. У деяких країнах, таких як Перу, Мексика, вона відома дуже з давніх часів. Слід відзначити, що решткам початків кукурудзи, знайденим у печерах Мексики, 3400-5000 років.

Кукурудза – годувальниця!

- Справа в тому, що на територію сучасної України рослина потрапила не з Європи, а з Туреччини приблизно на початку ХІХ століття. Цікаво, що спочатку кукурудзу в нас називали «турецька пшениця». Певно, через те, що з кукурудзи також можна виробляти борошно, як і з пшениці.

- За своїми родовими зв'язками кукурудза, як це не дивно, родичка бамбуку, пшениці, рису – представників родини Злакові (Poaceae). Ця родина включає близько десяти тисяч видів, що поширені досить рівномірно майже по всій Землі, крім територій, вкритих кригою, тому їх можна побачити як у тропіках, так і в арктичній зоні. Посіви кукурудзи можна знайти майже в усіх тропічних, субтропічних і помірно теплих районах обох півкуль. Проте, центром походження кукурудзи вважають Америку. У деяких країнах, таких як Перу, Мексика, вона відома дуже з давніх часів. Слід відзначити, що решткам початків кукурудзи, знайденим у печерах Мексики, 3400-5000 років.

Це найдавніша хлібна рослина на Землі, найбільша із зернових. 1954 року в Мехіко під час археологічних розкопок на глибині 70 метрів знайшли незвичайну знахідку – шар окам'янілого пилка дикої кукурудзи. За допомогою радіоактивного вуглецю визначили вік знахідки – 60 000 років. Отже, батьківщиною сучасної кукурудзи є Мексика. Саме у Мексиканській долині Ріо-Гранде витягли понад 750 качанів кукурудзи, які знаходилися на різній глибині: чим глибше залягав шар, тим менші за розміром були качани кукурудзи, а у верхніх шарах – вони нагадували сучасні. Учені зробили висновок, що людина стала вирощувати цю рослину приблизно 10 000 років тому. На території Перу археологи знайшли викопні качани кукурудзи, датовані п'ятим тисячоліттям до нашої ери.

- У кукурудзі наявні 26 елементів періодичної системи хімічних елементів Д.І. Менделєєва.

- Одним із прадавніх родичів кукурудзи можна вважати поширену в Мексиці рослину-бур'ян теосинте мексиканське (*Euchlaena mexicana*). Зовні ця рослина схожа на кукурудзу, але замість звичного початку вона має дворядний колос.

- На стоянках древньої людини знайдено велику кількість фігурок богів і богинь з качанами кукурудзи в руках і на головних уборах.

- Жителі Америки поклонялись кукурудзі як священній рослині.

- Сучасна кукурудза створена руками людини за роки селекції; в рослини дуже мало спільного «з дикарями», які є її предками.

ГОДУВАЛЬНИЦЯ ДЛЯ ВСІХ

Загальні площі посівів кукурудзи у всьому світі займають **друге місце** (після пшениці).

Кукурудза має грубе високе стебло та їстівні зерна, зібрані в качан.

У південних регіонах України рослина досягає 2,5-3 м заввишки. Листки лінійно-ланцетні, великі, довжина листкової пластинки 70-110 см, ширина – 6-12 см і більше. Листок зверху опушений, має невеликий язичок і не має вушок. Розміщуються на стеблі почергово, не затінюючи один одного. Плід – гола зернівка різних розмірів і форми, консистенції та забарвлення.

Кукурудза – дуже посухостійка рослина. Вона може забезпечувати себе вологою, поглинаючи її з шарів ґрунту.

Для кукурудзи це можливо через наявність мичкуватої системи, яка утворена значною кількістю додаткових коренів і здатна проникати завглибшки близько одного метра й навіть більше.

Кукурудза – це однорічна однодомна трав'яниста рослина. Увесь цикл свого розвитку ця рослина проходить за декілька місяців одного року. І в цей рік життя вона має не тільки вирости сама, але й подбати про своє відтворення у майбутніх поколіннях.

На жаль, сучасна кукурудза, яка є культурною рослиною, має з цим певні труднощі – для розсіювання свого насіння їй необхідна допомога людини. У кукурудзі утворюються початки, на яких щільно розташовані зернівки – плоди кукурудзи. Ці плоди містять лише одну насініну, оболонка якої зростається з оплоднем, тому її не можна відокремити від нього. Та й самі зернівки так міцно тримаються за видовжену й потовщену вісь початка, що відділити їх можна, тільки доклавши значних зусиль.

Як же утворюється початок?

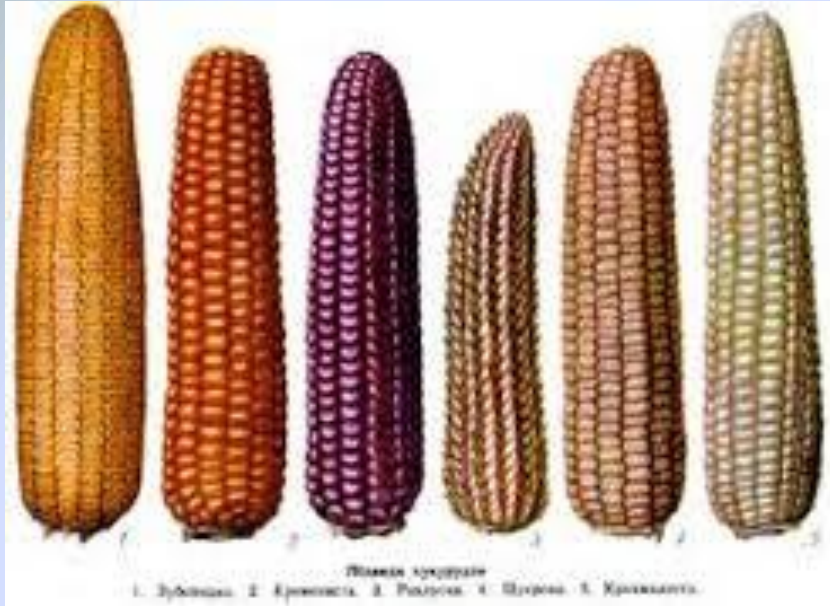
На кожній рослині кукурудзи є два типи суцвіть.

Чоловічі суцвіття – волоть – розташовані на верхівці стебла й добре помітні.

Жіночі суцвіття – початки – містяться в середній частині стебла й обгорнуті основою листків, немов ховаються у спеціальних конвертах, із яких стирчать лише довгі стовпчики маточок із роздвоєною приймочкою на кінці. Саме наявність маточок свідчить про належність цього типу суцвіття до жіночого. Та маточки важливі не тільки для створення зернівок: вони є лікарськими засобами, оскільки містять вітаміни К і С.

КУКУРУДЗЯНЕ ДИВО!

- Сам рід кукурудза (*Zea mays*) включає в себе декілька ботанічних груп, що виділяють за особливостями будови й консистенції зернівок: кукурудза, що лопається, кремниста кукурудза, солодка цукрова кукурудза, крохмалиста кукурудза.

З кукурудзи виготовляють:

- попкорн;
- етиловий спирт;
- папір;
- картон;
- борошно;
- кукурудзяну крупу;
- кукурудзяний крохмаль;
- кукурудзяну олію;
- у фармакології як кровоспинний засіб.

ДЯКУЄМО ЗА
УВАГУ!

